

– створення умов для підвищення кваліфікації виборних посадових осіб та службовців місцевого самоврядування [3].

Отже, ухвалення Верховною Радою України нового Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» сприятиме якнайскорішому врегулюванню законом основних питань служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням кращих міжнародних практик та національного досвіду, деполітизації служби, забезпеченню політичної нейтральності службовців місцевого самоврядування, адаптації основ служби в органах місцевого самоврядування до концептуальних підходів, закладених Законом України «Про державну службу» [5].

Список використаних джерел

1. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
3. Про внесення змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»: проект Закону від 15 травня 2018 року, реєстраційний № 8369, включено до порядку денного ВРУ 18 вересня 2018 року за № 2543-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64016
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

Мельничук Т.П.

ПРОФЕСІЙНА СЛУЖБА У ПРОВІНЦІЯХ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

На сьогодні історія державної (професійної) служби у Стародавньому Римі вивчає доволі інтенсивно та становить значний інтерес для вчених – істориків, юристів, спеціалістів з державного управління. Проте професійна служба у провінціях Стародавнього Риму досліджена не у повній мірі, хоча ці цінності Риму створили фундамент, на якому сформувалася сучасна європейська професійна державна служба та професійна муніципальна служба (служба в органах місцевого самоврядування). В зв'язку з цим значний інтерес становить питання римського муніципального провінційного управління професійною службою.

Після остаточної перемоги над Карфагеном у ході Третьої Пунічної війни (146 р. до н.е.) Римська республіка перетворилася у наймогутнішу державу Середземномор'я. Рим продовжував розширювати свою територію, у результаті чого на завойованих землях виникали нові провінції (Азія, Аквитанія, Африка, Ахайя, Белгіка, Єгипет, Лузитанія, Македонія, Нумідія, Сардинія, Сицилія, Тарракона та інші).

Правове оформлення провінційна професійна служба отримала ще за часів Римської республіки у Законі Юлія Цезаря 45 року до н.е. «Lex Iulia municipalis», до того часу в управлінні провінційними землями не було злагодженої системи. «Lex Iulia municipalis» запровадив організацію місцевої влади та професійної служби на

місцях, започаткував нормативне застосування термінів «муніципальний», «муніципалітет» що походять від латинського «municipium» («munis» – тягар, «саріо», «гесіріо» – беру, приймаю) [1, с. 135]. Відповідно до цього Закону кожне місто мало муніципальний сенат як представницький орган, який нараховував 100 членів.

Проходження професійної служби у провінціях Римської імперії відрізнялось за часів принципату (27 р. до н.е. – кінець II ст. н. е.) та доміанату (III-V ст. н.е.).

Так, за принципату апарат професійних службовців у провінціях зазнав серйозних, позитивних для Риму, змін. За Августа було створено адміністративний апарат із штатом чиновників, обов'язки яких полягали у зборі податків, підтриманні громадського порядку, обліку майна принцепса (першого у списку сенаторів), нагляді за судовими справами та місцевою адміністрацією [3, с. 164]. У провінціях на посадах професійних службовців були намісники, легати, проконсули, пропретори, прокуратури. Для контролю за провінціями була заснована колегія кураторів.

Державна служба була досить почесною серед римських громадян та добре оплачувалась. Міські магістрати були річними, їх займали за рекомендаціями стану декуріонів, намісника провінції та імператора. Обов'язки міського магістрату з терміном державної служби у п'ять років були вищим магістратом міста.

У провінціях (особливо нещодавно завойованих Римом) римських службовців, звичайно ж, не поважали. Часто виникали повстання проти утисків римських чиновників, наприклад, Іллірійське повстання, Іудейська війна. Так, Іудейська війна почалась проти свавілля Гессія Флора, прокуратора Іудеї, при цьому повстання охопило весь Ізраїль та перекинулося на великі єврейські громади в сусідніх Єгипті та Сирії.

Формування провінційного апарату службовців за принципату фактично завершив імператор Адріан. За Адріана для чиновників вводились почесні титули, остаточно склалась система місцевого управління професійною службою, яка ґрунтувалась на жорсткій централізації.

У результаті професійна служба в Римі розвивалась досить гармонійно, при цьому закладаються основи не тільки загальнодержавної, але й провінційної (регіональної, місцевої) служби.

Період доміанату у Римі почався з правління імператора Авреліана (270-275 рр.), який навіть за походженням був варваром. При цьому влада імператора була необмеженою – усі провінції були у віданні імператора.

За час доміанату великими володіннями салтусами і трактусами – продовжували управляти прокуратори, а от самоврядування громад було обмежене. На чолі громади перебував сенат декуріонів або куріали, а роботою сенату управляли обрані або призначені дувіри. Дувіри були головами громад, які займалися і державними справами [2, с. 55].

З іншої сторони, в пізній імперії (а потім і у Візантії) була введена посада дефенсора («defensor civitatis», «defensor plebis» – «захисник міста», носій якої був відповідальний за захист громади від свавілля державних органів і від самоуправства членів громади.

Імперія слабшала від набігів германських та слов'янських племен, сепаратизм на місцях проявлявся дедалі більше, розхитуючи не тільки центральне, але й муніципальне правління.

Також на початку доміну у певних провінціях було поєднано державну службу зі службою в органах місцевого самоврядування, що, на наш погляд, певним чином негативно відбилось на подальшому розвитку професійної служби.

Список використаних джерел

1. Гай. Институции. Пер. с лат. Ф. Дадынского; под ред. В. А. Савельева, Л. Л. Кофанова. М. : Юристъ, 1997. 368 с.
2. Пухан И., Поленак-Акимовская М. Римское право (базовый учебник). Пер. с македон. В. А. Томсинова, Ю. В. Филипова; под ред. В. А. Томсинова. М. : Зерцало-М, 2003. 448 с.
3. Федоров К. Г. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. К.: Вища школа, 1994. 464 с.

Олійник Д.С.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ РУМУНІЇ

У Румунії одним з основних нормативних актів, якими регулюється державна служба, є Закон «Про статус державних службовців», консолідований у 2009 році [2]. Відповідно до нього статус державного службовця можуть мати особи, які працюють в: апараті Парламенту Румунії; структурі Адміністрації Президента; апараті уряду Румунії; дипломатичних та консульських органах влади; митних органах; поліції та інших структурах міністерства внутрішніх справ та інших видах мілітаризованої державної служби; інших органах державної влади відповідно до чинного законодавства.

Згідно ст. 7 Закону «Про статус державних службовців» посади державної служби Румунії діляться (залежно від ступеня складності їх функціональних обов'язків) на категорії (класи): а) публічні державні посади, на яких поширюються специфічні суспільні функції; б) державні посади класу I та класів II, III суспільних функцій; в) посади в державних установах, посади місцевих чиновників і місцевих державних адміністрацій.

Щоб стати державним службовцем найвищої категорії в Румунії (найвищі посади в центральних та регіональних органах державної влади), необхідно відповідати таким вимогам: наявність диплому про закінчену вищу чи неповну вищу освіту, стаж не менше ніж 5 років на керівних посадах в органах державної влади, завершені спеціалізовані навчальні програми для відповідних категорій, що проводяться парламентом, участь у національному конкурсі на вступ до категорії державних службовців вищої ланки тощо.

Із вступом Румунії в ЄС конституція країни чітко проголошує гендерну рівність можливостей вступу на державну службу як чоловіків, так і жінок. Відповідно до ст. 54 Закону Румунії «Про статус державних службовців» право